

TER ADVISERING

Aan de Minister
CC aan de Staatssecretaris

Bureau Bestuursraad

Auteur

10.2.e

10.2.e

10.2.e @minezk.nl

Datum

8 oktober 2020

Kenmerk

BBR / 20254026

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)

nota

Vorbereiding Catshuissessie 11 oktober

Parafenroute

10.2.e

10.2.e

BBR-paraaf

10.2.e

Aanleiding

Op 11 oktober sluit u aan bij een Catshuissessie over de aanpak van COVID-19.

Advies

- U kunt de MP steunen in zijn stelling dat aanvullende maatregelen nodig lijken. Hierbij kunt u aangeven dat u hiermee graag een ultieme poging doet om een terugkeer naar de intelligente lockdown te voorkomen.
- Dit pakket aan maatregelen kan en moet wel slimmer dan hetgeen nu wordt voorgesteld. In de toelichting is geschetst hoe dat slimmere pakket er dan uit zou kunnen zien.
- Ook indien men beweegt richting het scenario van een zwaardere aanscherping (terugkeer naar lockdown), kunt u suggesties doen die lockdown nog intelligenter te maken.

Kernpunten

- De weging in welke mate op- en/of afschaling van maatregelen nodig is, wordt primair gebaseerd op het aantal positieve testen per week (per 100.000). U kunt opmerken de R-waarde als leidende indicator te zien bij de overweging tot op- of afschaling. Die heeft veel meer voorspellende waarde. Deze zondag is nog geen nieuwe R-waarde beschikbaar, maar het RIVM zal wel een analyse gereed hebben van de trend in de cijfers. Die trend moet zwaar meewegen in de besluitvorming zondag.
- Een ultieme poging om een (vorm van een) lockdown te voorkomen ligt in de rede. Het beeld van dit moment is zo urgent dat het – alleen al vanwege de naleving en de beeldvorming – verstandig is om een set aanvullende maatregelen af te kondigen voor ten minste 2 en anders 4 weken.

Ontvangen BBR

- Hierbij past wel de nuancering dat de R licht is gedaald, en de effecten van de maatregelen van 29 september nog nauwelijks zichtbaar zijn vanwege het natuurlijke effect. Destijds is ook expliciet gemeld dat dit de eerste 2 weken zo zou zijn.
- Daarom is het nog vroeg om over te gaan tot een zware aanscherping van de maatregelen. De maatregelen moeten effectief, proportioneel en goed uitlegbaar zijn.
- We hebben met SZW en FIN geïnventariseerd hoe een lichte opschaling van maatregelen, op een slimme manier, er uit zou zien. Dat bestaat uit drie categorieën:

1: Verstandige maatregel om te nemen, passend bij een scenario van beperkte aanscherping. De maatregel doet wel pijn, maar is begrijpelijk/uitlegbaar

- Mondkapjesplicht
- Zorg: Maximeren bezoek verpleeg- en verzorgingshuizen op 1 persoon
- Evenementen: Verbod op meld- en vergunningsplichtige evenementen.

2: Relevante knop, passend bij een scenario met beperkte aanscherping, maar dan slimmer vormgegeven

- Samenkomsten: Alle bijeenkomsten, samenkomsten en evenementen verboden. Thuis maximaal 3 mensen ontvangen.
- Eet- en drinkgelegenheden: Specifiek voor dit punt is een losse redeneerlijn opgenomen in de toelichting.
 - Segmentatie: Cafés dicht (of sluiten om 18:00), overige horeca open.
 - Slimme maatregelen: protocollen 2.0
 - Fasering: voor nu enkel no regret.
 - *Eventueel*: verbod op alcohol na 20:00 te overwegen, ook voor afhaal en in de supermarkt. [afhankelijk of opschaling scenario 1 of 2 op tafel ligt]
- Opheffen ontheffingsmogelijkheid panden van groot belang
- Sport: Binnen enkel individueel sporten, buiten enkel niet-contactsport. Uitzondering voor trainingen jeugd.
- Recreatie: Sluiten locaties (sport, zwembad, sauna) enkel indien groot verspreidingsrisico. Anders gebruik maken reserveringen tijdslots, met beperkt aantal mensen per slot.

3: Zware maatregelen met grote nadelige effecten, passend bij een scenario van zware aanscherping; voorkomen of als uiterst redmiddel

- Onderwijs: alleen fysiek onderwijs in po en vo. Online onderwijs in mbo, hbo en wo.
- Detailhandel: betere spreiding van openingstijden, mogelijk eerder open. De vraag is bij deze maatregel wat nu precies de aanscherping is, met een sluitingstijd van 20u en een uitzondering voor de levensmiddelenbranche.
- Doorstroomlocaties: Sluiten van sectoren met grote bezoekersstromen (pretparken, dierentuinen, musea, bibliotheken, monumenten m.u.v. detailhandel)

- o Buitenland: Alle reizen naar buitenland afraden voor niet-noodzakelijke reizen
- o Blijf thuis: Dringend advies zoveel mogelijk thuis te blijven en geen bezoek af te leggen of te ontvangen.

Toelichting

Presentatie aanpak COVID-19

- Er is een concept presentatie gedeeld die toelicht dat het aantal besmettingen verder oploopt, belasting van de zorg door signaalwaardes loopt en verpleeghuisbesmettingen toenemen.
- Er worden twee scenario's geschetst die mogelijk aan de orde zijn:
 1. Beperkte aanscherping:
 - **Evenementen**: verbod op meld- en vergunningplichtige evenementen
 - **Onderwijs**: alleen fysiek onderwijs in het po en vo. Online onderwijs in het mbo (muv praktijkonderwijs in kleine groepen), hbo en wo
 - **Eet- en drinkgelegenheden**: sluiten locaties die onder deze categorie vallen in aanwijzing. Afhalen is toegestaan
 - **Detailhandel**: Avondsluiting (pm vanaf hoe laat??) en geen koopavonden.
 - **Ontheffing panden van groot belang**: schrappen mogelijkheden VR's voor verlenen ontheffing max 30 per ruimte voor panden van groot belang.
 2. Zware aanscherping: Dit komt neer op een terugkeer naar de intelligente lockdown van dit voorjaar, maar dan zonder sluiting scholen (po en vo) en kinderopvang.

Weging maatregelen op maatschappelijke/economische impact

- In samenspraak met EZK, Fin en met input van het SCP hebben wij de maatregelen in drie categorieën ingedeeld (korte toelichting per categorie hieronder):
 1. Verstandige maatregel om te nemen. De maatregel doet wel pijn, maar is begrijpelijk/uitlegbaar;
 2. Relevante knop, maar kan soms anders/gericht;
 3. Zware maatregel met grote nadelige effecten. Maatregel indien mogelijk voorkomen en anders inzetten als uiterst redmiddel.
- In de weging van de maatregelen zijn effecten voor de gezondheid/ de effectiviteit in het indammen van het virus, de sociaal-maatschappelijke gevolgen (denk aan polarisatie en psychische belasting) en de economische gevolgen meegenomen.
N.B. er heeft geen gezondheidsexpert deelgenomen aan de beoordelingen.
- In de tabel is opgenomen in welk voorzien scenario (0, 1 of 2) de maatregelen volgens de werkgroep genomen zouden kunnen worden.
- Voor alle maatregelen geldt dat zij in samenhang moeten worden gezien. Sluiting van de horeca is bijvoorbeeld moeilijk uitlegbaar als sportscholen open mogen blijven. Draagvlak en uitlegbaarheid van maatregelen hangen ook af van het totaal.

1. *Verstandige maatregel om te nemen. De maatregel doet wel pijn, maar is begrijpelijk/uitlegbaar;*

Voor dit type maatregelen schat de werkgroep in dat de effectiviteit opweegt tegen de maatschappelijk en economische schade die de maatregelen tot gevolg hebben. Onder deze categorie vallen in deze beoordeling: de verplichting tot het dragen van mondkapjes in de publieke ruimte, de beperking van bezoek in verpleeg- en verzorgingshuizen tot maximaal 1 persoon, het verbieden van meld- en vergunningsplichtige evenementen.

2. *Relevante knop, maar kan soms anders/gericht*

Onder deze categorie vallen maatregelen die volgens de werkgroep nuttig kunnen zijn om de virusverspreiding te beperken, maar soms gericht ingezet kunnen worden. Zo geeft de werkgroep alternatieven voor het sluiten van de horeca, gedeeltelijk verbieden van sportactiviteiten en voorstellen voor het meer spreiden van het winkelend publiek.

3. *Zware maatregel met grote nadelige effecten. Maatregel indien mogelijk voorkomen en anders inzetten als uiterst redmiddel*

Deze laatste categorie bevat maatregelen waarvan de werkgroep inschat dat deze sterk negatief zijn voor de economie en/of samenleving. Hier valt onder meer de sluiting van scholen onder. Wel wijst de werkgroep op mogelijkheden om ook deze maatregelen nog wat gericht te maken, bijvoorbeeld door onderscheid te maken tussen eerstejaarsstudenten en hogere jaarlagen. De maatregelen 'blijf thuis' en het sluiten van doorstroomlocaties worden door de werkgroep aangemerkt als het allerminst wenselijk van de door het MCC opgestelde lijst.

Redeneerlijn Slimme maatregelen voor de horeca

Korte termijn

- Signaalwaarden laten zien dat extra maatregelen waarschijnlijk/helaas onontkoombaar zijn
- Maatregelen moeten dan effectief, proportioneel en duidelijk uitlegbaar zijn
- Voor horeca dan goed kijken naar besmettingshaarden (cijfers VWS).
 - Van de in totaal 1204 clusters zijn er 54 in de horeca
 - Maar die zijn wel relatief groot: gemiddeld 14,9 besmettingen ten opzichte van 4,5 via werksituatie.
 - De helft (49%) van die horeca clusters in cafés. In restaurants (27%) en speelhallen/casino's (7%) veel minder.
 - Grootste aanjager is de groep 20-24 jarigen die vanuit horeca (cafés) infecties in thuissituatie brengen.
- Daarom restaurants, speelhallen (en overnachtingen) uitzonderen van deze extra maatregelen; is ook juridisch en praktisch wel te hanteren door onderscheid eetgelegenheden (en verblijfshoreca) enerzijds en drinkgelegenheden anderzijds. Dit onderscheid wordt ook in stad Brussel toegepast.
- Voor restaurants blijven de strikte voorwaarden ten aanzien van gezondheidschecks, placering, 1,5m, groepsgrootte etc. uiteraard gehandhaafd

- Te overwegen ruimte te bieden aan gemeenten om in het kader van handhaving openbare orde de algemene sluitingstijden aan te passen op de lokale situatie

Langere termijn

- Voor de langere termijn is het belangrijk om een perspectief te kunnen bieden aan de horeca wanneer en onder welke voorwaarden welke activiteiten weer kunnen plaatsvinden
- Daar is een slimme aanpak voor nodig: gebaseerd op de risico's die activiteiten met zich meebrengen
- Met de sector (MKB-NL, KHN) in gesprek, samen met J&V, om zo'n benadering uit te werken
- Langs de lijn van de routekaart:
 - escalatie/afschalen obv signaalwaarden
 - op basis van specifieke risico's
 - perspectief en duidelijkheid biedend obv objectieve signaalwaarden
 - proportioneel, effectief, communiceerbaar
- Gedetailleerd uitwerken voor de horeca langs de volgende assen:
 - Segmentering:
 - op basis typologie (droog/nat, dag/nacht, binnen/buiten)
 - of op basis van activiteit (overnachten, eten, drinken, dansen, zingen)
 - of combi's daarvan
 - Slimme maatregelen:
 - Slim deurbelid obv vloeroppervlak en locatietype
 - Registratie via pinpassen (alle NAW-gegevens en tijdregistratie automatisch aanwezig tbv contact/bron onderzoek)
 - Sneltesten
 - Kuchschermen binnen
 - Ventilatiesystemen
 - Doelgroepen en doelgroep-communicatie, gebruik sociale media
 - Naleving/toezicht door corona-coördinator in elke locatie
 - Slimme sluitingstijden (ook irt openbare orde; samenhang winkels-sluitingstijden)
 - Handhaving obv excessen en forse boetes bij overtredingen
 - Fasering:
 - KT: No Regret maatregelen zsm toepassen
 - MLT: Technische maatregelen (bv pinpassen) verder uitwerken en testen
 - LT: Fieldlab (naar voorbeeld evenementensector) om maatregelen (bv Ventilatie, Kuchschermen) verder te testen en maatregelen voor het lastige segment van de nachthoreca (clubs, discotheken)

R-waarde versus aantal positieve tests

De R-waarde is om verschillende redenen superieur aan de positieve tests:

- Geen beperking testcapaciteit
- Daarnaast is het aantal positieve tests een 'domme' indicator: het maakt geen enkel onderscheid in wie positief getest wordt (jong/oud, 1 studentenhuis of 10 verschillende gezinnen).
- Daarmee zegt het, in tegenstelling tot de R-waarde, niets over de (over)belasting van de zorg en de mate waarin we kwetsbaren beschermen.

Verduidelijkingsvragen

De presentatie is op een aantal punten niet geheel duidelijk. Op de volgende punten kunt u om verduidelijking vragen:

- Onduidelijk is of met 'alleen noodzakelijke reizen' in scenario 1 hetzelfde wordt bedoeld als bij scenario 2 'alle niet-noodzakelijke reizen naar het buitenland afraden'.
- Wat gebeurt er met cultuur; wordt dat in geen enkel scenario verder gesloten (behoudens het schrappen van de ontheffingsmogelijkheden voor panden van groot belang)?

Presentatie aanpak middellange en lange termijn covid-19

- Voorafgaand aan de Catshuissessie zal de SG BZK bijgevoegde presentatie houden. Deze presentatie is de praktische vertaling van het voorstel van de afgelopen weken, waarbij spoor A (acuut, korte termijn – NCTV in charge) en spoor B (middellange termijn – programma-DG in charge) worden onderscheiden. Voor spoor B is nu ook de politieke verantwoordelijkheid duidelijker geworden.
- Wij kunnen instemmen met deze governance en juichen het toe dat er duidelijker onderscheid wordt gemaakt tussen de twee sporen. Een aandachtspunt daarbij blijft dat de langere termijn echt voldoende aandacht krijgt. Het gebrek aan capaciteit om aan de middellange termijn wordt in dit voorstel opgelost, maar de tweede makke is dat de (politieke) actualiteit permanent maakt dat we (ook in rustigere weken) permanent achter de feiten aanrennen en de hijgerigheid in het proces blijft. Dit voorkomen lukt alleen door (politieke) discipline, als iedereen elkaar strak aan de afspraken houdt.
- EZK is zowel bij spoor A als bij spoor B goed betrokken; bij spoor A is in wording dat we beter aan de voorkant worden betrokken.